

สมเด็จพระสังฆราช

เสด็จเยือนประเทศลังกาเป็นทางการ

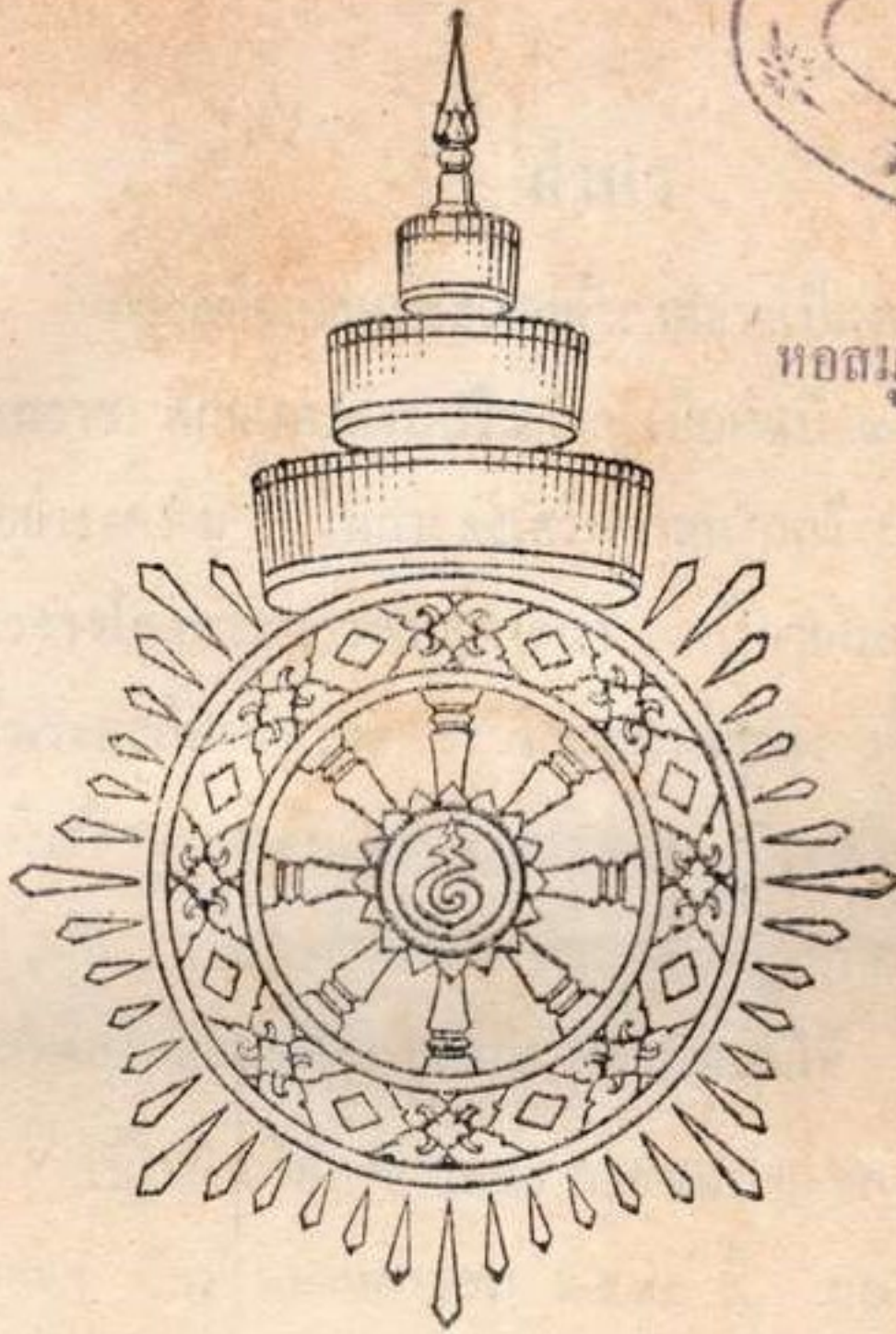
๒๙๔.๓๑๗

๓๒๔๖

พ.ศ. ๒๕๑๐

หอสมุดแห่งชาติรัชมังกลาภิเชก
จันทบุรี

สมเด็จพระสังฆราช

เสด็จเยือนประเทศลังกาเป็นทางการ

พ.ศ. ๒๕๑๐

หอสมุดแห่งชาติ
กรุงเทพฯ

หอสมุดแห่งชาติ

หอสมุดแห่งชาติ

เลขห้อง ๑๗.

๒๙๔. ๓๑๗

เลขหมู่ ๙ ๒๔๖

เลขทะเบียน น.๓๑๗. ๑๓๒๗

คำนำ

การเสด็จเยือนประเทศลังกาอย่างเป็นทางการ ของสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เมื่อต้นปี ๒๕๑๐ นำมาซึ่งความสำเร็จอย่างงดงาม ในการส่งเสริมศาสนไมตรีระหว่างประเทศทั้งสอง และการจรรโลงพระบวรพุทธศาสนา ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ก็โดยที่พระองค์ท่านทรงมีพระวิริยอุตสาหะสูงส่ง ซึ่งมีพระปรีชาสามารถในการรับสั่งสนทนากับบุคคลทุกประเภท และได้แสดงพระเมตตาต่อคนทุกระดับ แม้แต่เด็กยากจนที่คอยเฝ้าอยู่ในที่ต่าง ๆ ยังความปีติปราโมชให้บังเกิดแก่ผู้ได้พบเห็นหาที่เปรียบมิได้

เนื่องใน โอกาส ฉลอง พระชนมายุ ของ พระองค์ท่าน ครบ ๗๐ พรรษา วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๑๑ นี้ คณะผู้ตามเสด็จขอน้อมเกล้าถวายพระพร และจัดพิมพ์หนังสือสนทนถวาย เพื่อประทานแก่ผู้ควรได้รับตามพระอริยาศัย

คณะผู้ตามเสด็จ

๑๖ มกราคม ๒๕๑๑

สมเด็จพระสังฆราช กำลังทอดพระเนตรพระราชาสนัน
ของพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งทรงส่งไปกรุงลังกากับพระธรรมทูต
สมัยกรุงศรีอยุธยา เก็บรักษาอยู่ที่นครแคนดี เมื่อวันที่ ๑๒
กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ (ตามรายงานหน้า ๑๓) พระราชาสนันนั้นเขียน
ด้วยกระดาษสาอย่างดี บรรจุอยู่ในกล่องเงิน

รายงานสังเขป

การเสด็จเยือนประเทศลังกาอย่างเป็นทางการ
ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อุภูธายี มหาเถระ)
สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. ๒๕๑๐

พระปรารภ

พุทธศักราช ๒๕๑๐ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงพระปรารภตามที่เลขาธิการมหาเถรสมาคมกราบทูลว่า รัฐบาลลังกาได้ติดต่อมายังรัฐบาลไทย ขอทูลอาราธนาสมเด็จพระสังฆราช เสด็จไปเยือนประเทศลังกาอย่างเป็นทางการ เพื่อเจริญศาสนไมตรีและสัมพันธภาพอันดีระหว่างประเทศทั้งสอง ซึ่งได้มีต่อกันมาเป็นเวลานานแล้ว ทั้งเพื่อเป็นการตอบสนองอหิยาสัยไมตรีของรัฐบาลและคณะสงฆ์ไทย ที่ได้มีนิมนต์พระมหานายกะ อุมุ กัมมะสุรี วิปัสสี ประมุขสงฆ์คณะมัลลวัตตะ สยามนิกาย แห่งประเทศลังกา มาเยือนประเทศไทย และได้รับการต้อนรับด้วยอหิยาสัยอันงดงามยิ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ อีกโสดหนึ่งด้วย

สมเด็จพระสังฆราชทรงดำริว่า การที่จะเสด็จไปเยือนประเทศลังกาเพื่อเป็นการสนองศรัทธาของรัฐบาลทั้งสอง จักบังเกิดประโยชน์เกื้อกูลแก่ประชาชนและคณะสงฆ์ทั้งสองประเทศอเนก

ประการ ทั้งจักเป็นพลวปัจจัยส่งเสริมเพิ่มพูนความวัฒนาถาวรแห่ง
พระบรมพุทธศาสนาเป็นอันมาก โดยเหตุที่ประเทศไทยกับประเทศ
ลังกา ต่างก็ยกย่องเชิดชูพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ
และปรากฏตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่า ทั้งสองประเทศได้
เคยให้ความช่วยเหลือทางศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกันเป็น
ครั้งคราว ตั้งแต่โบราณกาลสืบมาจนตราប់เท่าทุกวันนี้ เมื่อทรง
พระดำริดังนี้แล้วจึงรับอาราธนา และโปรดให้อธิบดีกรมการศาสนา
ปรึกษากับทางราชการ และเตรียมกำหนดการเสด็จระหว่างวันที่ ๑๐
ถึง ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ รวมทั้งวันเดินทางไปและกลับเป็น
เวลา ๑๑ วัน

บุคคลในคณะ

ในการเสด็จประเทศลังกาครั้งนี้ สมเด็จพระสังฆราชได้โปรด
กำหนดนามพระสงฆ์และคฤหัสถ์ผู้ตามเสด็จ รวมเป็นคณะดังนี้—

สมเด็จพระสังฆราช

พระสาสนโสภณ (เจริญ สุวฑฺฒโน) วัดบวรนิเวศวิหาร กรรมการ
มหาเถรสมาคม

พระธรรมกิตติโสภณ (สุวรรณ สุวฑฺฒโนโชโต) วัดเบญจมบพิตร
เจ้าคณะภาค ๖

พระเทพกวี (ประจักษ์ สุนฺตโร) วัดเทพศิรินทราวาส
เลขาธิการสภาการศึกษา มหา-
มกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาบวรจก กสิโก วัดมกุฏกษัตริยาราม
เลขานุการสมเด็จพระสังฆราช

พันเอก ปิ่น มุกขนัด

อธิบดีกรมการศาสนา

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

นายมนูญ ธารานุมาศ

ไวยาวัจกรสมเด็จพระสังฆราช

รวมทั้งสิ้น บรรพชิต ๕ กฤหัสถ์ ๒ ในจำนวนนี้พระเทพกวี
ได้สมทบเดินทางไปตุงงานพระศาสนาตามพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช
ในนามสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย นอกนั้นไปตามคำอาราธนา
และคำเชิญของรัฐบาลลังกา

การเตรียมเสด็จ

ในการเสด็จไปทรงบำเพ็ญศาสนกิจนอกราชอาณาจักรครั้งนี้
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้โปรดให้กระทรวง
ศึกษาธิการประกาศแต่งตั้งสมเด็จพระราชาคณะ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่
สมเด็จพระสังฆราชแทนพระองค์ คือสมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพน
วิมลมังคลาราม

ครั้นเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๑๐ เลขาธิการมหาเถรสมาคม
ได้นำความที่สมเด็จพระสังฆราชจะเสด็จไปทรงบำเพ็ญศาสนกิจนอก
ราชอาณาจักรแจ้งต่อมหาเถรสมาคม ในที่ประชุม ณ ตำหนักเพชร
วัดบวรนิเวศวิหาร ที่ประชุมรับทราบและอนุโมทนา

ทางสถานเอกอัครราชทูตลังกา นายกุนาซิงห์ (Mr. Gunasingham)
อุปทูตผู้รักษาราชการสถานเอกอัครราชทูต ก็ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระ
สังฆราช ณ พระวิหารวัดมกุฏกษัตริยาราม เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์
๒๕๑๐ เพื่อกราบทูลรายงานระยะทางเสด็จและกำหนดการรับเสด็จ
ของรัฐบาลลังกา ในโอกาสนั้นอุปทูตได้ทูลอาราธนาสมเด็จพระสังฆราช
พร้อมทั้งคณะ เพื่อเสด็จไปเสวยภัตตาหารเพล ณ สถานเอกอัคร-

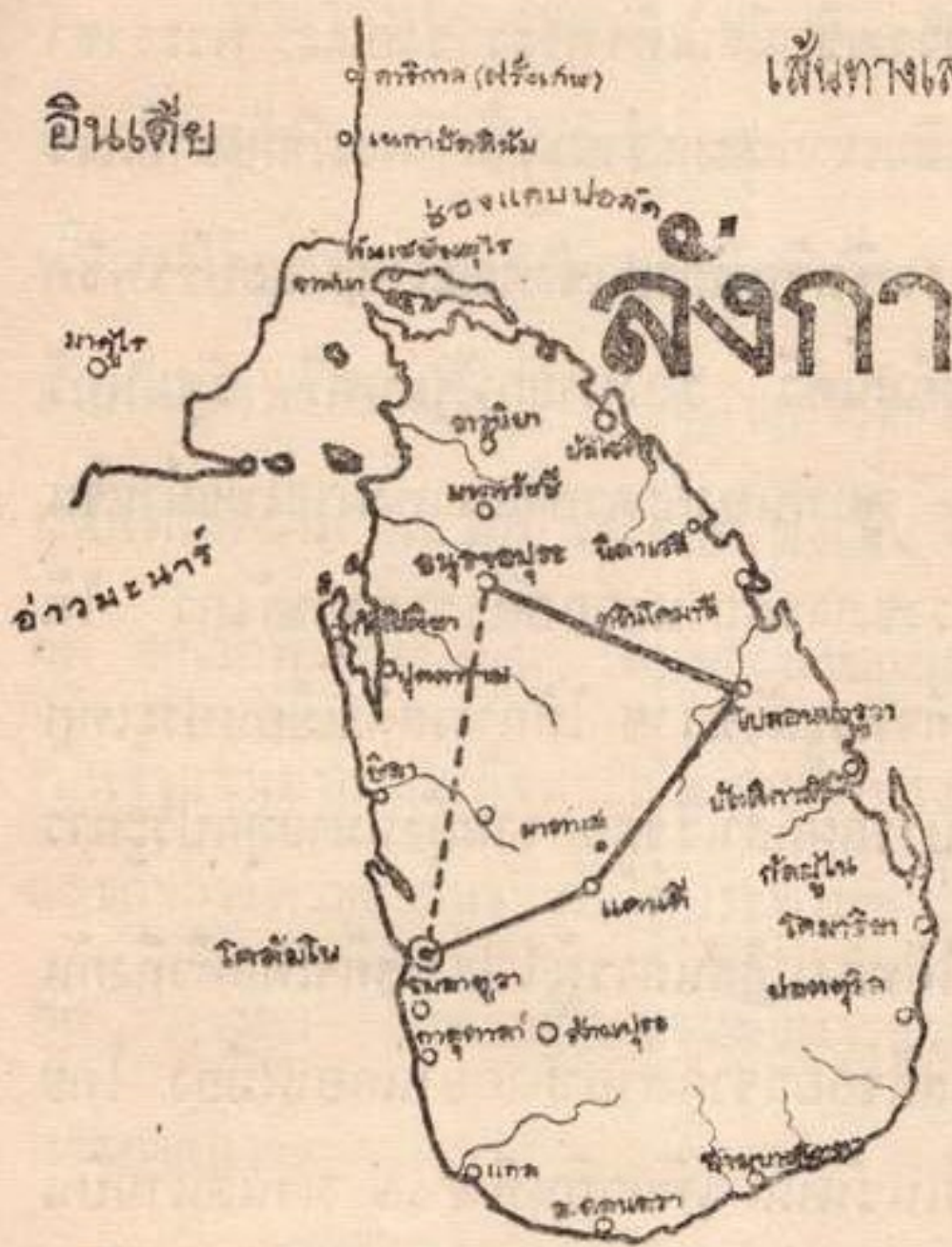
ราชทูต ขอยอโสภ บางกะปิ พระนคร ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชก็ได้
ทรงรับ และได้เสด็จไปทรงสงเคราะห์ศรัทธาของอุปัฏฐากและคณะ
เจ้าหน้าที่พร้อมทั้งครอบครัว เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ในวันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ เวลา ๑๐.๓๐ น.
สมเด็จพระสังฆราชพร้อมด้วยคณะได้เสด็จไปยังพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เพื่อถวายพระพรลาพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ในโอกาสนั้น พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระสังฆราช ได้ทรงพระราชปรารภและทรง
ปรารภเรื่องการพระศาสนา ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนถึง
วิธีประกาศพระศาสนา ให้เยาวชนและประชาชนในยุคปัจจุบันเข้าใจ
วิธีนำหลักธรรมมาประยุกต์กับชีวิตประจำวันของตน อันจะเป็นทางทำ
ให้พลเมืองโดยทั่วไปทราบซึ่งในคุณค่าแห่งพระศาสนายังขึ้น ในโอกาส
นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้ถวายภัตตาหารเพล แก่
สมเด็จพระสังฆราชและคณะด้วย ในวันเดียวกัน เวลา ๑๕.๐๐ น.
สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงถวาย
เครื่องสักการะพระพุทธรูปมหาธรรมราชาธิราชปฐมกษัตริย์กรุงศรีอยุธยา
ยังพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร ทรงถวายเครื่องสักการะพระพุทธรูป
ชินสีห์และพระรูปสมเด็จพระบูรพาจารย์ของคณะธรรมยุต

การเสด็จสู่ล้งกา

การเสด็จสู่ประเทศล้งกาครั้งนี้ สมเด็จพระสังฆราชจะเสด็จโดย
เครื่องบินโดยสารผ่านนครสิงคโปร์ ซึ่งจำเป็นต้องประทับแรมที่เมืองนั้น
ทั้งขาไปและขากลับ เพราะไม่มีเครื่องบินที่จะเสด็จระหว่างกรุงเทพฯ
ถึงล้งกาได้รวดเดียว ดังนั้นศาสนกิจของพระองค์ท่าน ซึ่งจะกล่าวถึงใน
รายงานนี้จึงมีอยู่ทั้งในสิงคโปร์และในล้งกา ดังจะกล่าวต่อไป

เส้นทางเสด็จประพาสครั้งการองค์สมเด็จพระที่นั่งพรา
พ.ศ. ๒๕๑๐

มหาสมุทรอินเดีย
เสด็จโดยรถยนต์ - - - - - เสด็จโดยรถไฟ

วันศุกร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

เวลา ๐๘.๐๐ น. สมเด็จพระสังฆราชเสด็จโดยรถยนต์พระประเทียบ ออกจากวัดมกุฏกษัตริยาราม ไปยังห้องรับรองแขกของกองทัพอากาศ สนามบินดอนเมือง ณ ที่นั้นได้มีพุทธศาสนิกชนไปรอส่งเสด็จอยู่อย่างคับคั่ง ฝ่ายบรรพชิตมีสมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะ เจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร พร้อมทั้งเจ้าคณะใหญ่และบรรพชิตจีนิกาย เจ้าคณะใหญ่และบรรพชิตอนัมมิกาย ฝ่ายกฤหัสถ์มีองคมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีข้าราชการ พ่อค้าประชาชน ผู้แทนองค์การศาสนาทั้งฝ่ายไทยฝ่ายจีน ในโอกาสนี้อุปทูตผู้รักษาราชการสถานเอกอัครราชทูตลังกา ได้กราบทูลถวายพระพรแด่สมเด็จพระสังฆราช ให้การเสด็จเยือนประเทศลังกาของพระองค์และคณะ บรรลุผลสำเร็จสมความมุ่งหมายทุกประการ

สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงปฏิสันถารผู้ไปส่งเสด็จโดยทั่วถึงกัน ครั้นได้เวลา ๐๙.๐๐ น. จึงเสด็จออกจากท่าอากาศยานดอนเมือง โดยเครื่องบินบริษัทไทยอินเตอร์เนชันแนล เที่ยวบินที่ ๔๐๗ ผ่านสนามบินเมืองบีนัง สหพันธมาเลเซีย แล้วบินตรงไปยังนครสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ ไปถึงสนามบินสิงคโปร์เวลา ๑๒.๕๐ น. ณ ที่นั้นนายงชุตกุล อุปทูตผู้รักษาราชการสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ สิงคโปร์ พร้อมท้าวภรรยา และเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตกับครอบครัว ได้ไปรอรับเสด็จ โดยมีพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั้งไทยและจีนไปรอรับเสด็จอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก เมื่อทรงมีพระดำรัสกับผู้รับเสด็จ

พอควรแก่เวลาแล้ว สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปยังสถานเอกอัคร-
ราชทูตไทย ในนครสิงคโปร์ ซึ่งทางสถานเอกอัครราชทูตจัดถวายเป็น
ที่ประทับแรม

บ่ายวันนั้น เวลา ๑๕.๐๐ น. สมเด็จพระสังฆราชพร้อมด้วย
คณะได้เสด็จไปทรงเยี่ยมวัดและพุทธศาสนิกชน ๓ แห่ง ตามที่ทางวัด
นั้น ๆ ได้ทูลอาราธนาผ่านสถานเอกอัครราชทูต เริ่มแต่วัดเม่งซัน
อันเป็นวัดพระสงฆ์จีน นิกายอาจริยวาท แล้วเสด็จไปยังวัด
อนันตเมตตยาม กับวัดปาเลไลยก์ ซึ่งเป็นวัดไทย นิกายเถรวาททั้งสอง
วัด ทุกวัดที่เสด็จไปนั้น ได้มีพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนเฝ้ารับเสด็จ
เป็นจำนวนมาก สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงมีพระดำรัสสอบถามสุขทุกข์
และกิจการพระศาสนา กับได้ประทานพระโอวาทให้ทุกคนบำเพ็ญทาน
ศีล ภาวนา ให้ตั้งอยู่ในพรหมวิหารธรรม และช่วยกันทำนุบำรุง
พระศาสนา

ค่ำวันนั้น พระสงฆ์ไทยบรรดาที่พำนักอยู่ในสิงคโปร์ ได้
พร้อมกันมาเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช ณ ที่ประทับ สมเด็จพระสังฆราช
รับสั่งสนทนาด้วยกิจการพระศาสนา ทรงแนะนำให้พระสงฆ์ตั้งใจ
ปฏิบัติพระธรรมวินัย และรักษานบธรรมเนียมสงฆ์ไทย ทั้งให้
ประสานงานกับคณะสงฆ์ในประเทศไทยโดยใกล้ชิดเสมอ ในโอกาส
นั้นได้ประทานจีวรแก่พระสงฆ์ที่มาเฝ้าโดยทั่วกัน

ลังกา

วันเสาร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

เวลา ๐๗.๐๐ น. สมเด็จพระสังฆราชพร้อมด้วยคณะได้เสด็จออกจากท่าอากาศยานสิงคโปร์ โดยเครื่องบิน แอร์ ซีลอน (ของ BOAC) เที่ยวบินที่ ๑๑๕ ตรงไปยังประเทศลังกา ถึงสนามบินกัตตุนายเก (Katunayake) กรุงโคลัมโบ นครหลวงของประเทศนั้น เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ท่าอากาศยานกัตตุนายเก รัฐบาลลังกาได้สร้างปะรำรับเสด็จ ประดับตกแต่งอย่างสวยงาม ภายในปะรำประดิษฐานพระพุทธรูปและที่บูชา มีผู้รอรับเสด็จอย่างคับคั่งทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ อาทิเช่น พระเถระผู้ใหญ่ ผู้สำเร็จราชการลังกา รัฐมนตรี ทูตานุทูต ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป เมื่อเครื่องบินเข้าเทียบหน้าปะรำเรียบร้อยแล้ว นายเชาวน์ สายเชื้อ อุปทูตผู้รักษาราชการสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโคลัมโบ ได้ขึ้นไปกราบทูลรายงานพิธีการรับเสด็จของฝ่ายลังกา แล้วนำเสด็จสมเด็จพระสังฆราชลงจากเครื่องบินเข้าสู่ปะรำพิธี โดยมี ขบวนนักพ่อนำเสด็จเพื่อเป็นเกียรติตามประเพณีพื้นเมือง เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเสด็จเข้าสู่ปะรำพิธี และทรงสักการะพระพุทธรูปวิมาแล้ว พระสงฆ์ทั้งปวงที่รอรับเสด็จอยู่ในปะรำนั้นสวดพระปริตร ต่อจากนั้น พระมหาเถระและบุคคลสำคัญ ๆ ของลังกาได้กล่าวคำต้อนรับตามที่ทาง ราชการลังกาเตรียมไว้ เสร็จแล้วสมเด็จพระสังฆราช มีพระดำรัส โดยภาษาบาลี ทรงแสดงความพอพระทัยที่ได้เสด็จเยือนประเทศลังกา อย่างเป็นทางการ และทรงขอบใจบรรดาผู้มารับเสด็จโดยทั่วกัน

เวลาอ้างอิงตามรายงานนี้เป็นเวลาของท้องถิ่น

เสร็จพิธีการต้อนรับแล้ว รัฐบาลลังกาได้ทูลเชิญเสด็จเข้าสู่
กรุงโคลัมโบ โดยขบวนซึ่งจัดขึ้นเป็นพิเศษ ระยะทางจากสนามบินไปยัง
โคลัมโบนั้นไกล ๓๒ ก.ม. ประชาชนได้ตั้งขบวนเสด็จประกอบข้อความ
สดุดีพระเกียรติของสมเด็จพระสังฆราช ทั้งได้ตกแต่งบ้านเรือนและ
วัดวาอาราม มีผู้มายินเรียงรายตลอดสองฟากทาง นับเป็นการถวาย
ปฏิสันถารที่สมพระเกียรติยิ่ง เมื่อเข้าสู่โคลัมโบแล้ว ขบวนเสด็จได้ตรง
ไปยังทำเนียบควีนสเฮาส์ (Queen's House) ซึ่ง ณ ที่นั้น ราวพณฯ วิลเลียม
โกปาลวา (Mr. William Gopallawa) ผู้สำเร็จราชการลังกา ได้ถวาย
ภัตตาหารเพล เสร็จภัตกิจแล้วขบวนเสด็จจึงเคลื่อนไปยังกฤหาสน์
เทมเปิลทรี (Temple Trees) ซึ่งรัฐบาลลังกาจัดถวายเป็นที่ประทับ
ตลอดเวลาการเยือนประเทศลังกาครั้ง^๕นี้

บ่ายวัน^๕นี้ สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงต้อนรับบุคคลสำคัญ ๆ
ของลังกา ที่มาเฝ้า ณ ที่ประทับ คือ —

เวลา ๑๕.๐๐ น. ทรงต้อนรับ ราวพณฯ อิริยากอลเล (Mr.
Iryagalle) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม โอกาส^๕นี้
สมเด็จพระสังฆราชรับสั่งถามถึงนโยบายการศึกษาของรัฐบาลลังกา การ
ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และการส่งเสริมศีลธรรมวัฒนธรรมผู้มาเฝ้า
ก็ได้กราบทูลถามกิจการทางศาสนาของฝ่ายไทย สมเด็จพระสังฆราช
ได้ทรงชมเชยรัฐบาลลังกาที่ได้ให้การศึกษาแก่พลเมือง ทรงชมเชย
ชาวลังกาที่เป็นคนสนใจในการศึกษา พระองค์ได้รับสั่งด้วยว่า ความ
สัมพันธ์ระหว่างลังกากับไทยเป็นสัมพันธ์ไมตรีทางศาสนาเป็นส่วนมาก
สมควรที่ทั้งสองฝ่าย จะได้ช่วยกันทำนุบำรุงพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง

ครั้นเวลา ๑๕.๓๐ น. ๗พณฯ ตักเล เสนา นายเก นายก
รัฐมนตรีลังกา ได้มาเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช ทูลถามถึงความผาสุกใน
การเดินทาง และความเป็นอยู่ของคณะสงฆ์ตลอดจนประชาชนชาวไทย
สมเด็จพระสังฆราชทรงอนุโมทนาและทรงขอบใจรัฐบาลลังกา ที่ได้
อาราธนาพระองค์และคณะมาเยือนประเทศลังกาอย่างเป็นทางการ ทั้ง
ได้จัดการรับเสด็จอย่างมโหฬาร โอกาสนี้สมเด็จพระสังฆราชและ
นายกรัฐมนตรีได้ทรงสนทนา และสนทนาเกี่ยวกับความสัมพันธ์
อันดีที่ไทยกับลังกาได้มีต่อกันมาโดยปราศจากความต่างพริ้ว ตั้งแต่
สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีของไทยตราบเท่าทุกวันนี้ นายก
รัฐมนตรีได้ทูลถามถึงกิจการด้านศาสนูปถัมภ์ของรัฐบาลไทย ความ
สัมพันธ์ระหว่างศาสนจักรกับราชอาณาจักรและเรื่องอื่น ๆ ซึ่งการ
สนทนาได้เป็นอย่างฉันมิตรอันสนิท จนถึงเวลาอันสมควร ท่าน
นายกรัฐมนตรีจึงทูลลากลับ

เวลา ๑๖.๐๐ น. ๗พณฯ วิลเลียม โคปาลวา ผู้สำเร็จราช-
การลังกา ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช ณ ที่ประทับ สมเด็จพระ-
สังฆราชได้รับสั่งสนทนาเกี่ยวกับการคณะสงฆ์ ซึ่งไทยกับลังกาได้เคย
แลกเปลี่ยนพระธรรมทูตซึ่งกันและกัน และการแลกเปลี่ยนพระ
สงฆ์กันนั้น ก็เป็นเหตุให้ได้แลกเปลี่ยนคัมภีร์ทางศาสนา มีการ
ถ่ายทอดวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของกันและกัน ชาวไทยกับชาว
ลังกาจึงใกล้ชิดกันโดยทางจิตใจ มีศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสื่อสัมพันธ์
อยู่ ผู้สำเร็จราชการลังกาได้กราบทูลชมเชยพระธรรมทูตของไทย คือ

สมเด็จพระสังฆราชประธานพระโอวาท และทรงได้ถามทุกข์สุขของภิกษุสามเณรไทยในโคลัมโบ
 ชึ่งเขาเผ่า ณ Temple Tree เมื่อ ๑๑ ก.พ. ๑๐ ผู้แทนในภาพขวาสุด คือนายเชวน สายเชอ อุปตฺถุภิกษา
 ราชการสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เมืองโคลัมโบ

พระอุปาลักษณ์กับพระอริยมุนี ซึ่งได้ไปวางรากฐานคณะสงฆ์สยามนิกาย
อัน เป็นนิกาย ที่เคร่งครัด และ มั่นคง อยู่ในลังกา จนทราบ เท่าทุกวันนี้^๕
สมเด็จพระสังฆราชก็ทรงชมเชยพระศีลรัตน์ะ ภิกษุลังกา ซึ่งเดินทาง
ไปศึกษาพระธรรมวินัยที่กรุงเทพ ฯ ในรัชกาลที่ ๕ ว่าเป็นผู้ฉลาด
และเคร่งครัดในพระธรรมวินัย จนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕ ได้โปรดพระราชทานสมณศักดิ์ ที่พระสาธุศีลสังวร พำนัก
ณ วัดบวรนิเวศวิหาร พระอารามหลวง นอกจากนี้ สมเด็จพระ
สังฆราชได้ชมเชยนายกุณาซิงห์ อุปทูตลังกาประจำประเทศไทยว่าเป็น
ผู้เอาใจใส่ในการรักษาสัมพันธไมตรี และมีอัธยาศัยเข้ากับพุทธศาสน-
ิกชนชาวไทยได้เป็นอย่างดี

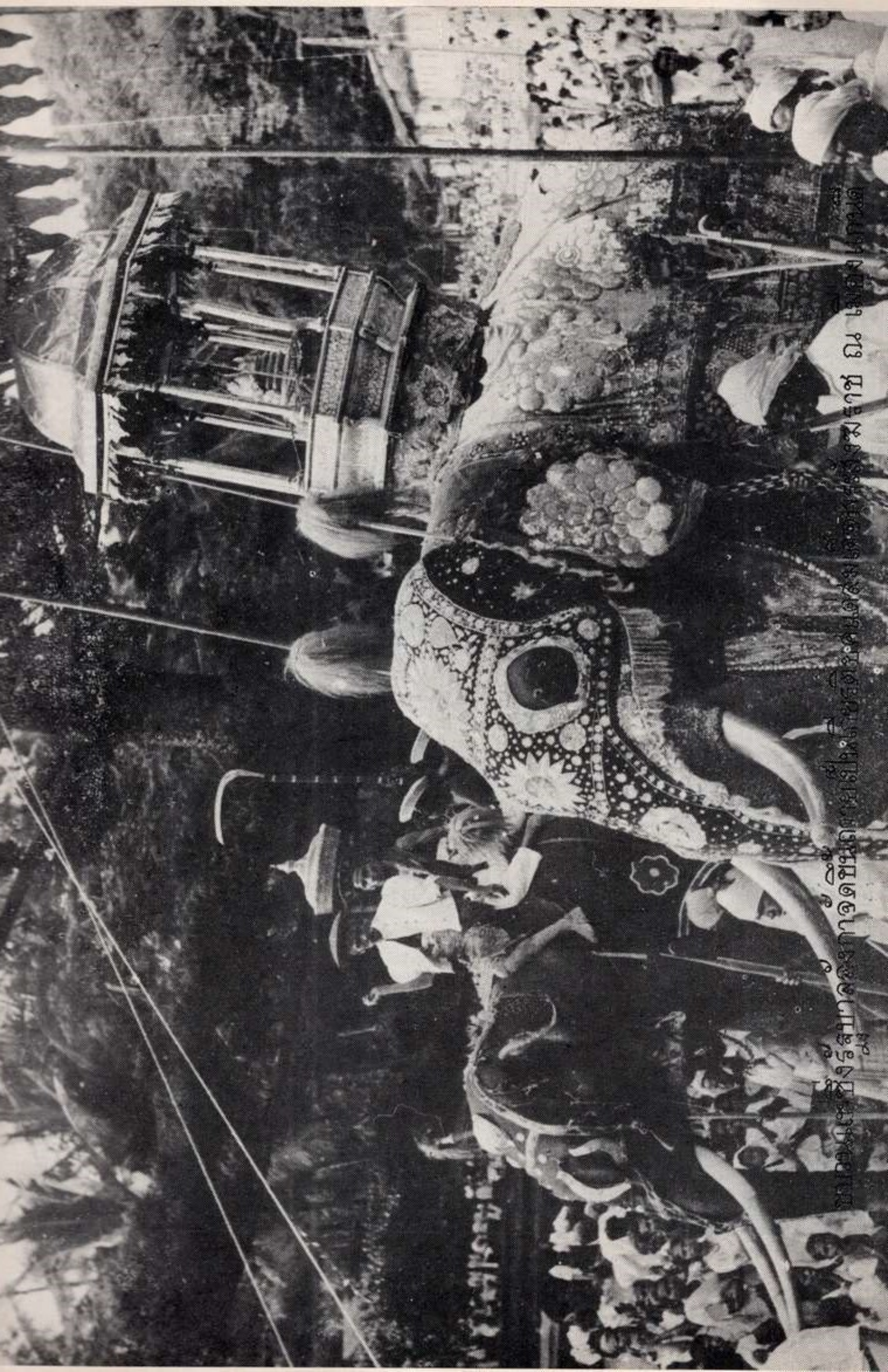
เวลา ๑๖.๓๐ น. นายเชาวน์ สายเชื้อ ผู้รักษาราชการสถานเอก-
อัครราชทูตไทยได้นำข้าราชการ กรอบกรว่ นักเรียนไทย ตลอดจน
พระภิกษุสามเณรไทยในลังกาเข้าเฝ้า สมเด็จพระสังฆราชได้รับสั่งถาม
สุขทุกข์และประทานพระโอวาท ให้ทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ สามัคคี
กันรักษาเกียรติของประเทศไทย และทรงเปิดโอกาสให้ผู้มาเฝ้า
ทูลถามเรื่องต่าง ๆ อย่างกันเอง โอกาสนั้นได้ประทานสมณบริวารแก่
พระภิกษุสามเณรกับประทานพระแก่ผู้มาเฝ้าโดยทั่วกัน

วันอาทิตย์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

วันนี้เวลา ๐๗.๐๐ น. สมเด็จพระสังฆราชพร้อมด้วยคณะได้
เสด็จไปยังนครแคนดี้ อันเป็นเมืองโบราณที่สำคัญยิ่งของลังกา ตั้งอยู่
ห่างจากกรุงโคลัมโบเข้าไปทางส่วนกลางของประเทศ ๗๒ ไมล์ เป็น

การเสด็จโดยขบวนรถยนต์ซึ่งรัฐบาลจัดถวาย ตลอดระยะทางที่เสด็จ
ผ่านไปนั้น ประชาชนทั้งชุน้^๕รับเสด็จประกอบคำถวายพระพรมากมาย
หลายแห่ง บรรดาอาคารสถานที่สองฟากทางก็ประดับตกแต่งด้วย
ธงทิว มีพระสงฆ์และประชาชนรอรับเสด็จเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่
ภายในกรุงโคลัมโบจนกระทั่งตามชนบท บางแห่งก็ตั้งแท่นที่บูชาและ
มีเครื่องสักการะไว้ถวาย สมเด็จพระสังฆราชก็โปรดให้หยุดรับ
เครื่องสักการะและประทานพรทั่วถึงกัน ชาวลังกาเหล่านั้นพนมมือขึ้น
เหนือเศียร เปล่งวาจา “สาธุ” ทั่วทุกหนทุกแห่ง

ขบวนเสด็จไปถึงประตูเมืองของนครแคนดี้เมื่อเวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ ที่นั้นคณะกรรมการรับเสด็จได้จัดรูปขบวนแห่อย่างสง่างาม อันเชิญ
เสด็จสมเด็จพระสังฆราชเข้าสู่นครแคนดี้ ผ่านกลุ่มชนที่รอรับเสด็จอยู่
สองฟากทางอย่างเนืองแน่น ไปยังคฤหาสน์คิงสปาวิลัน (King's
Pavilion) ซึ่งทางการจัดเป็นที่ประทับแรม เวลาบ่ายมีพระมหาเถระ
และบุคคลสำคัญของนครแคนดี้เข้าเฝ้า ณ ที่ประทับเพื่อถวายความ
เคารพ ต่อจากนั้น สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จเข้าไปยังวิหารอันเป็น
ที่ประดิษฐานพระทันตธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งได้รับการ
พิทักษ์รักษาไว้อย่างเข้มแข็ง พระทันตธาตุนี้ชาวลังกานับถือว่าเป็น
ปูชนียะวัตถุสูงสุดของประเทศนั้น ได้มีการเปิดพระเจดีย์ทองคำที่บรรจุ
ให้สมเด็จพระสังฆราชได้ทอดพระเนตรองค์พระทันตธาตุด้วย

ภาพแสดงขบวนแห่ในงานเทศกาลสงกรานต์ จังหวัดเชียงใหม่

นายตดเล เสนาพาเก นายกรัฐมนตรลลกา เผาสทนากบสมเดจพระสัจฆราช โดยมนายเชาวน สายเชอ
อุปทตไทยเปนลัามและมัฐมนตรว้การกระทรวงสัศกษาธิการร่วมอยู่ด้วย

เสร็จการนมัสการพระทันตธาตุแล้ว สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จ
ไปยังวัดมัลลวัตตะ (Malwatte) ซึ่งตั้งอยู่ ณ ฝั่งทะเลสาบ ตรงข้ามกับวัด
ที่ประดิษฐานพระทันตธาตุ วัดมัลลวัตตะนี้เป็นสำนักที่อยู่ของพระอุบาลี
กับพระอริยมุนี พระธรรมทูตไทยที่เดินทางมาช่วยฟื้นฟูพระศาสนาทั้ง
แก่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เมื่อ พ.ศ. ๒๒๙๙ (๑) พระอุบาลีกับ
พระอริยมุนีได้มาให้กำเนิดการบรรพชาอุปสมบทตามจารีตของสงฆ์ไทย
จึงเกิดเป็นนิกายสงฆ์อันหนึ่งซึ่งเรียกว่าสยามนิกาย วัดมัลลวัตตะมีความ
สำคัญเกี่ยวข้องกับประเทศไทยดังนี้ เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเสด็จไป
ถึง พระมหานายกะ อุมุ กัมมะ ศรีวิปัสสี พร้อมด้วยพระสงฆ์ ได้ถวาย
การต้อนรับในอุโบสถ พระมหานายกะรูปนี้เคยได้รับนิมนต์จากรัฐบาล
ไทยให้ไปเยือนประเทศไทย ในฐานะที่เป็นอาคันตุกะของสมเด็จพระ
สังฆราช เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ เสร็จพิธีในอุโบสถแล้ว พระมหานายกะ
ได้นำเสด็จสมเด็จพระสังฆราชทอดพระเนตรเสนาสนะ และ บริหารบาง
อย่างของพระอุบาลีและพระอริยมุนี ซึ่งทางวัดเก็บรักษาไว้เป็นอันดี
เมื่อทอดพระเนตรพอควรแก่เวลาแล้ว สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไป
ยังวัดอัสสิริยา (Asgiriya) ซึ่งเป็นวัดสยามนิกายเช่นเดียวกับวัดมัลลวัตตะ
แต่แยกเป็นอีกคณะหนึ่ง พระมหานายกะแห่งคณะอัสสิริยาได้ถวายการ
ต้อนรับ พร้อมด้วยพระสงฆ์และสัปบุรุษเป็นจำนวนมาก เสร็จการ
เยือนวัดอัสสิริยาแล้ว ขบวนเสด็จกลับสู่กุฎหาสน์ถึงสปาวิลัน อันเป็น
ที่ประทับแรม

(๑) จากเรื่องประดิษฐานพระสงฆ์สยามวงศ์ในลังกาทวีป พระนิพนธ์สมเด็จพระ
กรมพระยา ดำรงฯ พิมพ์งานพระศัพทสมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดบวรนิเวศ น. ๑๕๒

วันจันทร์ที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

สมเด็จพระสังฆราชทรงกระทำทักษิณแล้ว เวลา ๐๙.๐๐ น. ได้เสด็จไปยังวนอุทยานโบทานิคอล (Botanical Gardens) อันเป็นสวนสาธารณะที่ใหญ่โตและสวยงามมาก เพื่อทอดพระเนตรพฤษชาตินานาชนิด และทรงปลูกต้นไม้ไว้เป็นที่ระลึก ตามคำอาราธนาของคณะกรรมการผู้รับเสด็จ ต่อจากนั้นจึงเสด็จไปยังมหาวิทยาลัยลังกา ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลจากอุทยาน มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งมานาน มีนักศึกษาจำนวนมากทั้งที่เป็นชาวลังกาและมาจากประเทศอื่น เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเสด็จไปถึง อธิการบดี คณบดี และอาจารย์ได้พร้อมกันนำนักศึกษาเข้าเฝ้า สมเด็จพระสังฆราชประทานศีลแล้วประทานพระโอวาท เสร็จแล้วเสด็จผ่านไปทอดพระเนตรบริเวณมหาวิทยาลัย ซึ่งมีอาณาบริเวณกว้างขวาง

เวลาบ่าย สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปยังวัดลังกาทิลก (Lankatilleke) ซึ่งเป็นวัดโบราณ ตั้งอยู่นอกเมืองแคนดี้ วัดนี้ก็เป็นวัดของคณะสงฆ์สยามวงศ์อีกแห่งหนึ่ง มีพระพุทธรูปใหญ่ประดิษฐานอยู่ภายในอุโบสถบนยอดเขา เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเสด็จไปยังที่นั้น ได้มีพระสงฆ์และประชาชนเฝ้ารับเสด็จอย่างเนืองแน่น เสร็จการเยือนวัดนี้แล้วก็เสด็จกลับยังที่ประทับในนครแคนดี้

เมื่อได้ประทับสำราญพระอิริยาบถชั่วระยะหนึ่งแล้ว สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงออกต้อนรับประชาชนเป็นพิธีการ (Civic Reception) ตามกำหนดการของเทศบาลนครแคนดี้ พิธีการเริ่มโดยสมเด็จพระสังฆราชประทับรถยนต์ซึ่งจัดเป็นรูปขบวน ผ่านไปตามถนนสาย

ทรงมีพระราชนัดดาเจ้าฟ้ากลางมหาสัณนิบาต ณ เมืองแกลง

สำคัญ ๆ ลอดซุ้มซึ่งทางเทศบาลสร้างขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งสองฟากทางมี
ประชาชนเฝ้ารับเสด็จอยู่อย่างแน่นหนา คนเหล่านั้นเปล่งเสียง "สาธุ"
เอ็ดอึงไปตลอดทางที่เสด็จ จนกระทั่งไปหยุดลงที่หน้าศาลาเทศบาล
สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จเข้าสู่ห้องประชุมใหญ่ ท่ามกลางมหาสนธิ-
บาตอันประกอบด้วยประมุขสงฆ์ทุกนิกาย นักบวชและผู้นำแห่งลัทธิ
ศาสนาต่าง ๆ คณะเทศมนตรี พ่อค้าคฤหบดี และประชาชนพลเมืองทุก
หมู่เหล่า ในโอกาสนั้นบุคคลสำคัญ ๆ ได้ขึ้นกล่าวต้อนรับสมเด็จพระสังฆ-
ราช สรรเสริญเกียรติคุณแห่งพระมหากษัตริย์ รัฐบาล และประชาชาติ
ไทย ครั้นแล้วสมเด็จพระสังฆราชได้ทรงมีพระคำรัสตอบ ทรงสรรเสริญ
ความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทย และความเพียรพยายามของ
พลเมือง ที่ได้ดำรงรักษาพระบรมพุทธานุศาสนะไว้ ด้วย ความ ยาก ลำบาก
ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม หลังจากนั้นขบวนเสด็จได้
เคลื่อนไปยังสนามกลางเมือง อันเป็นที่ตั้งปะรำรับเสด็จ เพื่อสมเด็จพระ
สังฆราชจะได้ทรงต้อนรับประชาชน ผู้มาเฝ้าชมพระบารมี ณ ที่นั้น
สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงมีพระคำรัสท้าวถึงความเป็นมาแห่งสัมพันธ-
ไมตรีระหว่างไทยกับลังกา ตั้งแต่อดีตกาล ทรงเตือนพุทธศาสนิกชน
ชาวลังกาให้ตระหนักในความเป็นศาสนทายาท ร่วมมือกันดำรงรักษา
และเผยแผ่พระพุทธศาสนาในนานาประเทศ และประทานพรแก่
ผู้มาเฝ้าโดยทั่วกัน

ครั้นเวลากลางคืน เริ่มแต่ ๒๐.๐๐ น. ได้มีพิธีการถวายการต้อนรับ
สมเด็จพระสังฆราชเป็นเกียรติยศพิเศษ ซึ่งเรียกว่าราชาเปราเหระ
(Raja Perahera) ตามเวลาถึงกล่าว สมเด็จพระสังฆราชเสด็จขึ้นประทับ

ที่ระเบียงวิหารวัดพระทันตธาตุ ท่ามกลางข้าราชการและคหฤบดีผู้ใหญ่ เพื่อทอดพระเนตรชบวนแห่ ซึ่งประกอบด้วยช้างและชายฉกรรจ์ จำนวนมาก นัยว่าพิธีการต้อนรับอย่างนี้ จะมีขึ้นเฉพาะเพื่อเป็นเกียรติแก่ประมุขของประเทศ และในกรณีที่สำคัญยิ่งเท่านั้น ใช้เวลาทั้งสิ้น ประมาณ ๒ ชั่วโมง

วันอังคารที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

เวลา ๐๘.๓๐ น. สมเด็จพระสังฆราชทรงลาผู้มาส่งเสด็จ ณ คฤหาสน์คิงสพาวิลัน แล้วได้เสด็จไปยังสิกิริยา (Sigiriya) อันเป็นโบราณสถานแห่งหนึ่ง ถึงตำบลสิกิริยาเวลา ๑๐.๑๕ น. ทรงทอดพระเนตรรอบบริเวณ แล้วเสวยภัตตาหารเพลที่บ้านพักของทางราชการ เสร็จแล้วได้เสด็จไปยังเมืองโปลอนนารูวา อันเป็นเมืองโบราณอีกแห่งหนึ่ง มีซากโบสถ์วิหารและพระเจดีย์มากมายหลายแห่ง ซึ่งได้รับการดูแลรักษาไว้เป็นอย่างดี สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงนมัสการพระพุทธรูปศิลาใหญ่กลางแจ้ง แล้วประทับพักผ่อนที่อาคารชายทะเลสาปเป็นเวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ต่อจากนั้นจึงเสด็จไปยังเมืองอนุราบูรี

ชบวนเสด็จไปถึงเมืองอนุราบูรีเวลา ๑๖.๐๐ น. คณะกรรมการรับเสด็จได้เตรียมการไว้อย่างสมพระเกียรติ มีประชาชนเรียงรายรับเสด็จตามทางที่ผ่านไป เมื่อเข้าสู่เมืองอนุราบูรีแล้ว สมเด็จพระสังฆราชและคณะได้เสด็จตรงไปยังต้นพระศรีมหาโพธิ์ ซึ่งเป็นปูชนียสถานสำคัญยิ่งอีกแห่งหนึ่งของลังกา ทรงนมัสการและทรงสวดพระปริตร แล้วจึงเสด็จไปยังที่พักรับรอง ซึ่งทางราชการจัดถวายเป็นที่ประทับ

วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

วันนี้ สมเด็จพระสังฆราช ยังคง ประทับแรม อยู่ที่อนุราชบุรีอีก ๑ วัน เวลากลางวันได้เสด็จทอดพระเนตรพระมหาเจดีย์ วัดสังการาม วดภูปาราม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ วัดพระมหินทรเถระ (Mihintale) และโบราณสถานทางศาสนาซึ่งมีอยู่ทั่วไปในเมืองนี้ ครั้นเวลา ๒๐.๐๐ น. สมเด็จพระสังฆราชพร้อมด้วยพระสหาย ได้เสด็จจากที่ประทับไปนมัสการพระศรีมหาโพธิ์เป็นการภายในอีกวาระหนึ่ง โอกาสนั้นได้ทรงนำพระสงฆ์สวดธรรมจักรกัปปวัตนสูตรและพระปริตอื่นด้วย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

เวลากลางวัน สมเด็จพระสังฆราชเสด็จทอดพระเนตรโบราณสถานในอนุราชบุรีต่อจากวันก่อน และทรงออกมารับพระสงฆ์ตลอดจนพุทธศาสนิกชนที่เข้าเฝ้า ครั้นถึงเวลา ๑๒.๑๕ น. จึงเสด็จกลับกรุงโคลัมโบ เปลี่ยนจากขบวนรถยนต์เป็นประทับรถไฟขบวนพิเศษ ที่สถานีอนุราชบุรีนั้นได้มีประชาชนส่งเสด็จอย่างล้นหลาม รถไฟได้ชลอความเร็วเพื่อให้ประชาชนได้นมัสการสมเด็จพระสังฆราชที่สถานีใหญ่ๆ หลายแห่ง ใช้เวลาสามชั่วโมงก็ถึงโคลัมโบ แล้วเสด็จไปยังเทมเปิลทรีอันเป็นที่ประทับ เวลา ๑๖.๔๕ น. ได้เสด็จไปทรงเยี่ยมวัดที่ปทุตตมารามยะ (โกตาเหนะ) อันเป็นวัดที่พระเถระไทย คือ พระองค์เจ้าปิษฏางค์ทรงเป็นผู้ให้กำเนิดไว้

วันศุกร์ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

วันนี้เวลา ๐๙.๐๐ น. สมเด็จพระสังฆราชพร้อมด้วยคณะ ได้เสด็จไปยังศูนย์การฝึกอบรมพระภิกษุสามเณร หรือนัยหนึ่งคือวิทยาลัย

พระธรรมทูต มีชื่อว่ามหากรรมะ (Mahuragama Bhikku Training Centre) ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองโคลัมโบนั่นเอง สถาบันแห่งนี้จัดตั้งมายังไม่ นาน อาคารสถานที่บางส่วนเพิ่งสร้างเสร็จ บางส่วนอยู่ในระหว่าง ก่อสร้าง ทางสถาบันได้จัดถวายการปฏิสังขารแด่สมเด็จพระสังฆราช และคณะอย่างสมพระเกียรติ

ต่อจากนั้นสมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปยังสถานเอกอัครราช-ทูตไทย ซึ่ง ณ ที่นั้น นายเชาว์ สายเชื้อ ผู้รักษาราชการสถาน เอกอัครราชทูต ได้เป็นหัวหน้าคนไทยทั้งหลายบำเพ็ญกุศล พระสงฆ์ ไทย มีสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธาน รวมทั้งพระภิกษุสามเณร ไทยในลังกาได้เจริญพระพุทธมนต์ ฉันทเพล แล้วสมเด็จพระสังฆราช ทรงประพรมพระพุทธมนต์แก่ผู้มาในงาน

บ่ายวันเดียวกัน สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปยังสำนักงาน ศูนย์มหาโพธิสมภคม เพื่อทรงเยี่ยมสมาคมนั้น และทรงนมัสการ พระธาตุพระอัครสาวกทั้งคู่ ครั้นเวลา ๑๗.๐๐ น. ได้เสด็จไปยังมหา-สันนิบาต ทรงออกต้อนรับประชาชนอย่างเป็นทางการ (Public Reception) ซึ่งรัฐบาลลังกาจัดให้มีขึ้น ณ ห้องสนามสาธารณะ ในกรุงโคลัมโบ

ท่ามกลางมหาสันนิบาตอันประกอบด้วยพระเถรานุเถระทุกคณะ ทุกนิกาย ผู้สำเร็จราชการ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และทูตานุทูต ต่างประเทศ ตลอดจนประชาชนพลเมืองอย่างพร้อมหน้า เมื่อบุคคล สำคัญ ๆ ของลังกากราบทูลสดุดีพระเกียรติสมเด็จพระสังฆราช และ ประเทศชาติไทยแล้ว สมเด็จพระสังฆราชได้ประทานพระคำรัส เพื่อ ส่งเสริมเพิ่มพูนสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศชาติทั้งสอง ยังความปิติ

แสดงเข้าสู่มหาวิทยาลัยวิทยาการ

ยินดีให้บังเกิดแก่มหาชนในที่ชุมนุมนี้เป็นอย่างยิ่ง ความแห่งพระ
คำรัสปรากฏตามสำเนาทำยรายงานนั้นแล้ว

เย็นวันนั้น ณ ที่ประทับเทมเบิลทรี พระเถระแห่งตรีนิกายได้
พร้อมกันมาเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช พระองค์ได้ทรงชักนำประมุขสงฆ์
เหล่านั้นในการเจริญสามัคคีธรรม ร่วมมือกันจรรโลงพระพุทธศาสนา

วันเสาร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ภาคเช้าวันนี้ สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปทรงเยี่ยมสถาบัน
๒ แห่ง คือวัดกัลยาณี และมหาวิทยาลัยวิทยาঙ্গการ แล้วเสด็จกลับ
มายังเทมเบิลทรี นายกรัฐมนตรีได้มาเฝ้าถวายภัตตาหารเพลและของ
ที่ระลึก และมอบของที่ระลึกแก่ผู้ตามเสด็จทั่วทุกคน

เสด็จกลับ

ครั้นเวลาบ่าย ๑๓.๐๐ น. ขบวนเสด็จของสมเด็จพระสังฆราช
ได้เคลื่อนออกจากที่ประทับไปยังท่าอากาศยานกัตตุนายเก พิธีการส่ง
เสด็จคล้ายกับตอนรับเสด็จทุกประการ สมเด็จพระสังฆราชทรงอำนวยการ
ส่งเสด็จโดยทั่วกัน แล้วเสด็จขึ้นประทับเครื่องบินบริษัทแควนทัส
(Qantas) เที่ยวบินที่ ๗๓๘ ออกจากสนามบินเวลา ๑๔.๒๕ น. ทรง
ไปยังนครสิงคโปร์

ถึงสนามบินสิงคโปร์เวลา ๒๑.๑๕ น. (เวลาท้องถิ่น) มีผู้รอ
รับเสด็จเช่นเดียวกับเมื่อเสด็จถึงในวันก่อน สถานที่ประทับแรมก็คง
เป็นสถานเอกอัครราชทูตไทยเช่นเดียวกัน

วันอาทิตย์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

วันนี้สมเด็จพระสังฆราชประทับอยู่ที่สิงคโปร์ เพื่อสงเคราะห์
ศรัทธาของศาสนิกชนซึ่งประสงค์จะเข้าเฝ้า และประสงค์จะทูล
อาราธนาไปยังสถานที่ต่าง ๆ ของทางศาสนา

เวลา ๐๙.๐๐ น. ได้เสด็จออกจากสถานเอกอัครราชทูต ไป
ทรงเยี่ยมสถานที่ต่าง ๆ คือ

— สำนักงานสาขาพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (Regional
Centre of the World Fellowship of Buddhists.) เลขที่ ๓๘๗ ถนน
กิลลีมาร์ค (387 Guillemard Road, Geylang S.P.)

— พุทธิสต์ ยูเนียน แห่งสิงคโปร์ (Buddhists Union of Singapore)
เลขที่ ๒๘ ถนนซีเนี่ยม (28 Janlan Senyum, S.P. 14.)

เมื่อสมเด็จพระสังฆราชเสด็จไปถึงแต่ละแห่ง คณะกรรมการ
และเจ้าหน้าที่ได้ถวายการต้อนรับเป็นอย่างดี จนถึงเวลา ๑๐.๔๕ น.
จึงเสด็จกลับมายังสถานเอกอัครราชทูต เพื่อเสวยภัตตาหารเพล

เวลากลางวัน ทางสถานเอกอัครราชทูตได้จัดกำหนดการ
พิเศษ กล่าวคือได้อัญเชิญบุคคลสำคัญ ๆ จากองค์การศาสนาต่าง ๆ ใน
นครสิงคโปร์มาร่วมรับประทานอาหาร และพบปะสังสรรค์กัน แล้วเข้า
เฝ้าสมเด็จพระสังฆราช บุคคลเหล่านั้นประกอบด้วยนักบวชและ
คฤหัสถ์แห่งศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม ฮินดู ซิกข์ เชื้อชาติต่าง ๆ
มีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๓๐๐ คน นับว่าบุคคลเหล่านั้นไม่เคย
ร่วมชุมนุมสังสรรค์กันเช่นนั้นมาก่อน และมาชุมนุมกันด้วยความเต็มใจ

เพราะเหตุได้ทราบว่า ประเทศไทยดำเนินนโยบายประสานสามัคคี
ระหว่างศาสนิกชนแห่งศาสนาต่าง ๆ และศาสนิกชนในประเทศไทยก็
มีเสรีภาพในทางศาสนาอย่างสมบูรณ์

ครั้นเวลา ๑๔.๕๐ น. สมเด็จพระสังฆราชได้เสด็จไปทรงเยี่ยม
วัดสร้างใหม่ ตั้งอยู่ที่เนินสูงอันเหมาะสมแห่งหนึ่ง และได้ประทาน
นามวัดนี้ว่า “วัดสุทธกิริยวิหาร” เพื่อเป็นสิริมงคลสืบไป

ศาสนกิจของสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกครั้งนี้
เสร็จสิ้นลงเพียงเท่านี้

กลับพระนคร

ในวันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ สมเด็จพระสังฆราช
ได้เสด็จออกจากท่าอากาศยานสิงคโปร์ โดยเครื่องบินบริษัทการบินไทย
เที่ยวบินที่ ทีจี. ๔๐๒ เวลา ๐๘.๐๐ น. ท่ามกลางผู้ส่งเสด็จอย่างคับคั่ง
ถึงท่าอากาศยานดอนเมืองเวลา ๐๙.๕๐ น. เมื่อทรงปราศรัยกับ
พระสงฆ์และประชาชน ผู้ไปรอรับเสด็จ ณ ห้องรับรองแขกของกองทัพอากาศ
พอสมควรแล้ว จึงเสด็จกลับสู่วัดมกุฏกษัตริยาราม พระนคร

การเสด็จเยือนประเทศลังกาอย่างเป็นทางการของสมเด็จพระ
สังฆราช เป็นอันได้ผลสมความมุ่งหมายแห่งราชอาณาจักรทุกประการ

พระดำรัสสมเด็จพระสังฆราช

แห่งราชอาณาจักรไทย

ในโอกาสเสด็จเยือนประเทศลังกาอย่างเป็นทางการ

ณ มหาสังนิบาต นครโคลัมโบ

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

ท่านสาธุชนทั้งหลาย

อาตมาภาพได้รับฉันทานุมัติจากรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แห่งราชอาณาจักรไทย ให้นำความปรารถนาดีของคณะสงฆ์ และประชาชนชาวไทย มาแจ้งแก่คณะสงฆ์และพี่น้องชาวลังกาทั้งหลาย การมาครั้งนี้ อาตมาภาพและคณะได้รับการ ต้อนรับจากประเทศลังกา เป็นอย่างดียิ่ง การต้อนรับเช่นนี้ยากที่จะได้พบเห็นในประเทศอื่น จึงขอขอบใจรัฐบาล คณะสงฆ์ และพี่น้องชาวลังกาโดยทั่วกัน

ในมหาสังนิบาตอันสำคัญยิ่งนี้ อาตมาภาพใคร่จะได้กล่าวกับท่านทั้งหลายว่า สัมพันธภาพระหว่างประเทศหนึ่งกับประเทศอื่นนั้นย่อมอาจมีได้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่นด้วยเหตุผลทางภูมิศาสตร์ เหตุผลทางเศรษฐกิจ เหตุผลทางการทหาร และเหตุผลทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวล้วนแต่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย แต่สัมพันธภาพระหว่างลังกากับไทยได้บังเกิดขึ้น และตั้งอยู่บนมูลฐานอันบริสุทธิ์สะอาด นั่นคือพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นมูลฐานอันมั่นคง นอกเหนือจาก

เหตุการณ์ของโลก โดยทั่วไป ดังนั้น ยิ่งกาลเวลาผ่านไป สัมพันธ-
ไมตรีระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศก็ยิ่งแน่นแฟ้นขึ้นโดยลำดับ ทั้ง
เป็นที่ประจักษ์ อยู่ ณ บัดนี้แล้ว

อันที่จริง แม้แผ่นดินและมหาสมุทรจะทำให้ประเทศ และ
ประชาชนมีชื่อและภาษาแตกต่างกัน แต่ในธรรมก็ได้บอกแก่
ตัวเราเองอยู่เสมอว่า เรา... ไทยกับลังกา เป็นลูกพ่อเดียวกัน คือ
เป็น “พุทธชินราช” ด้วยกัน ยิ่งกว่านั้น ยานพาหนะเครื่องดำเนิน
ไปสู่อมตธรรมอันเป็นที่หมายสุดยอแห่งชีวิตก็ประกอบ ด้วยวงล้ออัน
เดียวกัน คือ “ธรรมจักร” อันประเสริฐ ทั้งได้ดำเนินไปบนเส้นทาง
สายเอกร่วมกัน คือ “อริยมรรค” อันประกอบด้วยองค์แปดประการ
ซึ่งเป็นทางสายเดียวที่จะนำสรรพสัตว์ให้ล่วงพ้นสังสารทุกข์

ท่านสาธุชนทั้งหลาย อาตมภาพใคร่จะแจ้งข่าวอันเป็นมงคล
แก่ท่านทั้งหลายด้วยว่า ภายใต้อบรมราชูปถัมภ์แห่งพระมหากษัตริย์
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงมีพระราชศรัทธามั่นคงใน
พระศาสนา และมีพระปรีชาญาณในพระธรรม กับทั้งอุปการะแห่ง
รัฐบาลของพระองค์ คณะสงฆ์และประชาชนชาวไทยได้กำลังเพียร
พยายาม สร้างเสริมสันติมรรคาให้กว้างไกลไปถึงเพื่อนมนุษย์ในนานา
ประเทศ และเราได้สำนึกถึงความสำคัญของรัฐบาล คณะสงฆ์ตลอด
จนประชาชนชาวลังกาตลอดมาว่า ลังกาเป็นประเทศที่ได้รับพระพุทธ
ศาสนาจากพระธรรมทูตของพระเจ้าอโศกมหาราชยุค เดียวกันกับที่ชาว

สุวรรณภูมิ คือ ประเทศไทยทุกวันนี้ได้รับจากพระธรรมทูตของพระ
มหาราชพระองค์นั้น เราขอขอบใจและชมเชยชาวลังกาที่ ดำรงรักษา
พระพุทธศาสนา ไว้ ได้อย่างมั่นคง ตลอดเวลาอันยาวนาน

ในยุคนั้น ลังกากับไทยคู่ห่างไกลกันมาก แต่ด้วยความเพียร
พยายามของประชาชาติทั้งสอง ในการเสริมสร้างสันติมิตรภาพแก่โลก
อย่างไม่หยุดยั้ง บัดนี้ หนทางไมตรีแห่งประเทศทั้งสองได้มาบรรจบ
กันเข้าแล้ว ยอดพระมหาเจดีย์แห่งอนุราธบุรีประเทศลังกา กับยอด
พระมหาเจดีย์แห่งนครปฐมประเทศไทย ได้เป็นที่ปรากฏแก่พลเมือง
ทั้งสองประเทศแล้วโดยชัดเจน เราหวังว่า อานุภาพแห่งพระรัตนธาตุ
กับอานุภาพแห่งพระศรีมหาโพธิ์กรุงลังกา รวมทั้งอานุภาพพระแก้ว
มรกตแห่งกรุงเทพพระมหานคร จักได้อำนวยพรให้ประชาชนทั้งสอง
ประเทศมีความสุขความเจริญตลอดกาลปาวสาน

อนึ่ง เพื่อดำเนินตามรอยยุคลบาทแห่งพระพุทธองค์ เพื่อ
ความวัฒนาถาวรแห่งประเทศชาติศาสนาของเราทั้งสอง และเพื่อช่วย
ดับความร้อนร่นกระวนกระวายของมวลมนุษย์ในโลก ขอให้ชาวลังกา
กับชาวไทย ได้มาร่วมแรงร่วมใจกันจรรโลงพระพุทธศาสนา ช่วยกัน
บุกเบิกทางให้พระธรรมจักรหมุนไปยังนานาประเทศทั่วโลกอย่างไม่หยุด
ยั้ง ขอให้ธงพระศาสนาจำนวนหมื่นจำนวนแสน ทั้งที่อยู่ในมือของเด็ก
และผู้ใหญ่ และอยู่ตามอาคารบ้านเรือน วัดวาอาราม สองฟากทางที่
อาคมภาพและคณะผ่านไปนั้นจงโบกสะบัดอยู่ตลอดไป

ในที่สุดนี้ อาตมภาพและคณะขอขอบใจรัฐบาลลังกา คณะสงฆ์ และพี่น้องชาวลังกาอีกครั้งหนึ่ง และจะได้นำไมตรีจิตอันมีค่ายิ่งของท่านทั้งหลายไปทูลถวายพระพรแด่พระมหากษัตริย์ของเราให้ทรงทราบ และนำไปแจ้งแก่รัฐบาลตลอดจนคณะสงฆ์ และประชาชนชาวไทยให้ทราบโดยทั่วกัน

ขอคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดคุ้มครองประเทศลังกา พระบรมพุทธศาสนา และประชาชนชาวลังกาทั้งปวง ให้สถิตสถาพรและประสบความสมบูรณ์พูนผลในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ.

พระโอวาท

สมเด็จพระสังฆราช แห่งราชอาณาจักรไทย

แต่ประชาชนชาวลังกา

ซึ่งทางราชการลังกาขอประทานบันทึกไปออกอากาศ

ทางวิทยุกระจายเสียง

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.

เจริญพร ท่านสาธุชนชาวลังกา

โดยการนิมนต์ของรัฐบาลลังกา และการสนับสนุนของ
รัฐบาลไทย ตลอดจนพุทธศาสนิกชนของประเทศทั้งสอง อาตมภาพ
ได้เดินทางมาถึงนครหลวงของประเทศลังกาแล้ว เมื่อ ๙ นาฬิกาเศษ
วันนี้ ในการมาเยี่ยมเยือนประเทศลังกาเป็นทางการในครั้งนี้มีพระ
เถระเดินทางมาด้วย ๕ รูป คือ พระศาสนโสภณ ๑ พระธรรมกิตติโสภณ ๑
พระเทพกวี ๑ พระมหาบวรจง ๑ รวมเป็น ๕ รูป ทั้งอาตมภาพ
นอกจากนี้ก็มีภิกษุผู้ติดตามด้วย ๒ คน คือ พันเอก ปิ่น มุทุกันต์ อธิบดี
กรมการศาสนา กับนายมนูญ ธารานุมาส ไวยาวัจกร

เมื่อเดินทางมาถึงสนามบิน รู้สึกปีติปราโมชที่ได้เห็นท่านผู้
สำเร็จราชการลังกา รัฐมนตรี ทูตานุทูตต่างประเทศ พระสงฆ์และ
ประชาชน ไปรอต้อนรับอย่างอบอุ่นหนาฟากัง และยังมีครู นักเรียน

ประชาชน รวมทั้งนักบวชแห่งศาสนาอื่นเรียงรายต้อนรับตลอดระยะทางอันยาวมาก ตั้งแต่สนามบินกัตตุนายเก จนถึงนครโคลัมโบ ณ ที่พักรับรอง “เทมเปิลทรี” บ่ายวันนั้น ยังได้พบปะสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับท่านผู้สำเร็จราชการลังกา ท่านนายกรัฐมนตรี ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม ด้วยอรรถาัยอันประกอบด้วยเมตตาธรรม อาตมภาพจึงขอขอบใจท่านทั้งหลายในโอกาสนี้ด้วย

อาตมภาพเข้าใจว่า ท่านสาธุชนชาวลังกาคงจะได้ยินชื่อประเทศไทยมานานแล้ว เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเก่าแก่ ซึ่งเดิมมีชื่อว่า ประเทศสยาม และเป็นประเทศเอกราชมาแต่โบราณทั้งเป็นประเทศที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติที่มั่นคง ปัจจุบันนี้ คนไทยร้อยละ ๙๔ เปอร์เซนต์ นับถือพระพุทธศาสนา มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก การปกครองประเทศของรัฐบาลก็เป็นระบอบประชาธิปไตย ยกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางดำเนินชีวิต และอาตมภาพขอบอกท่านสาธุชนชาวลังกาด้วยว่า ประชาชนชาวไทยได้ยินชื่อประเทศลังกามานานแล้ว เพราะได้มีความสัมพันธ์ทางพระพุทธศาสนาตลอดมาตลอดเวลาช้านาน ทั้งสองประเทศต่างได้มีการช่วยเหลือสนับสนุนกันในการดำรงรักษาประเทศและพุทธศาสนาหลายครั้งหลายหน เป็นเหตุให้มีจิตใจเกิดความนับถือกันสนิทสนมฉันญาติ ด้วยอาณภาพแห่งธรรมของพระพุทธเจ้า

ท่านสาธุชนทั้งหลาย อาตมภาพหวังว่าท่านทั้งหลายคงจะไม่มีความเคลือบแคลงสงสัยใดๆ อีกแล้วว่า ธรรมะในพระพุทธศาสนา มีหลักปฏิบัติอันเหมาะสมอย่างยิ่ง ในการดำรงชีวิตและพัฒนาบ้านเมืองของเรา ดังเช่นท่านสาธุชนชาวลังกาเป็นตัวอย่าง ท่านทั้งหลาย ประพฤติธรรม และมีน้ำใจเสียสละทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา อันเป็นดวงประทีปส่องแสงสว่างแห่งชีวิตของชาวโลก ขอให้ท่านทั้งหลาย จงตั้งอยู่ในธรรม เพราะพระธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม ท่านทั้งหลาย ได้ทำบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ อานิสงส์บุญก็ช่วยให้ประเทศลังกาผ่านพ้นภัยอันตรายบรรลुถึงความสวัสดิ์โดยลำดับ ดังที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้

ในโอกาสนี้ อาตมภาพขอยกข้อปฏิบัติของพุทธศาสนิกชน ขึ้นแสดงโดยสรุปว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงปฏิปทาของพุทธศาสนิกชนไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรียกว่า “อริยมรรค” ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ คือ

๑. สัมมาทิฎฐิ	ความเห็นชอบ
๒. สัมมาสังกัปปะ	ความดำริชอบ
๓. สัมมาวาจา	การเจรจาชอบ
๔. สัมมากัมมันตะ	การทำงานชอบ
๕. สัมมาอาชีวะ	การประกอบอาชีพชอบ
๖. สัมมาวายามะ	การใช้ความพยายามชอบ
๗. สัมมาสติ	การระลึกชอบ
๘. สัมมาสมาธิ	การตั้งใจชอบ

อริยมรรคแปดประการนี้ เป็นทางดำเนินของชาวพุทธ เป็น
ทางสงบ เป็นทางบรรลุนิพพาน

อริยมรรคแปดประการนี้ ย่อมเหมาะสมแก่บุคคลทุกเพศทุก
วัย ทุกสาขาอาชีพ และสอดคล้องกับความเจริญทางวิทยาศาสตร์
รวมทั้งความต้องการของประเทศ ในทางเศรษฐกิจ การศึกษา การ
ป้องกันประเทศ และการพัฒนาสังคมทุกประการ ฉะนั้น ผู้มีปัญญา
ในโลกนี้เมื่อได้ศึกษาพระพุทธศาสนาจึงเกิดความเลื่อมใสศรัทธา

ยิ่งเราศึกษาความจริงในชั้นปรมัตถธรรม พระพุทธศาสนาก็ยิ่ง
ส่องทางให้ผู้ศึกษาวิจัยได้เข้าถึงความจริงอย่างถูกต้อง พาให้ข้ามพ้น
สมมติและสิ่งลวงตาลวงใจ ความสำเร็จในการศึกษาวิจัยของมนุษย์เรา
นี้จะมีอะไรเล่า ที่จะน่าพึงใจยิ่งกว่าการรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรม

ท่านสารุชนทั้งหลาย พระพุทธศาสนาเป็นประมวณสัจธรรม
อย่างสูงสุดในโลก เป็นแสงสว่างแห่งชีวิต ขอให้ท่านพุทธศาสนิกชน
ทั้งหลายจงศึกษาและปฏิบัติสัจธรรมด้วยตนเอง กับช่วยกันเผยแพร์
แจกจ่ายสัจธรรมออกไปทั่วโลก ซึ่งเวลานี้พุทธศาสนิกชนชาวไทยก็
ตระหนักดีในภารกิจอันนี้ และกำลังจัดส่งพระธรรมทูตไปยังนานา
ประเทศอยู่แล้ว ถ้าได้รับความร่วมมือจากชาวพุทธในนานาประเทศ
อย่างใกล้ชิด ก็เป็นที่หวังว่าเราจะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน
เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ย่อมเป็นการเปิดทางให้พระพุทธ
ศาสนาแพร่ไปทั้งในยุโรป และอเมริกา และแน่นอน การปฏิบัติด้วย

ตนเอง และการส่งเสริมพระพุทธศาสนา ย่อมส่งผลสะท้อนให้ประเทศ
ของเรา และมวลมนุษยในโลกพ้นภัยพิบัติได้ด้วย

ในที่สุดนี้ อาตมภาพขออวยพรให้ประเทศลังกา ประชาชน
ชาวลังกาทุกลัทธิศาสนาจงผ่านพ้นภัยพิบัติอุบัตินตรายทั้งปวง และ
ประสบความสำเร็จในการรักษาตน รักษาประเทศชาติศาสนา ทุก
ประการ ทวักันเทอญ.

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

